SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 70. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 13, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 13-го КВІТНЯ 1995 р. Ч. 70. РІК CII.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ЗСА ВІДВІДУЄ УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). — Сюди в понеділок, 10-го квітня, прибула державна делеґація З'єднаних Стейтів Америки, очолювана першим заступником державного секретаря Стробом Толбаттом. До складу делеґації увійшли заступники міністра оборони Джан Ліч та Ештон Картер, помічник державного секретаря Ричард Голдрук, головний координатор для нових незалежних держав Джеймс Коллінс та інші офіційні особи.

У Києві гості зустрілися з Президентом України Леонідом Кучмою, головою Верховної Ради Олександром Морозом, виконуючим обов'язки прем'єр-міністра Євгеном Марчуком, міністрами оборони та закордонних справ. Головні теми переговорів — розвиток двосторонніх відносин, майбутнє структури європейської безпеки, організація та зміст візити в Україну Президента ЗСА Билла Клинтона, що має відбутися 10-го травня.

Голова Верховної Ради О.Мороз звернувся до керівника американської урядової делеґації з пропозиціями, які, в разі їх врахування, могли б змінити всю зовнішньо-політичну орієнтацію України. Перша пропозиція стосується того, що Україна прагне мати статус суверенної нейтральної держави Европи під гарантією безпеки двох супердержав — ЗСА та Росії. На думку О.Мороза, "втілення цієї пропозиції у життя не порушить геополітичної ситуації, „що склалася в Европі".

Друга пропозиція спрямована на забезпечення миру в регіоні Чорного моря. Зокрема, запровадження спеціяльного режиму на Чорному морі, яким обмежити розміщення там воєнної техніки числом, необхідним лише для захисту кордонів кожної з чорноморських країн.

О. Мороз під час пресової конференції цю зустріч назвав дуже важливою для України, особливо з огляду на майбутній приїзд Президента ЗСА Б. Клинтона. Зустріч з Толбаттом він назвав "гарним прикладом встановлення суто людських взаємин" і водночас зазначив, що питання про надання Україні статусу суверенної держави під гарантією третіх країн "дискутується лише на філософському рівні".

Заступник державного секретаря ЗСА С. Толбатт сказав, що відносини між Україною і ЗСА перебувають у стані піднесення. "Нам потрібно, щоб Україна інтеґрувала в Европейську спільноту міцною та стабільною державою. Американський Президент Билл Клинтон вважає, що Україна не лише вийде з кризи, а й подолає існуючі проблеми таким чином, що стане взірцем для сусідніх країн", — зазначив керівник делеґації ЗСА. За його словами, ЗСА розглядають реформи в Україні як показник спроможности в цілому країн центрального европейського реґіону трансформувати економічні і політичні системи до демократії. Україна має бути зацікавлена у поглибленні ринкових реформ у Росії, це саме стосується і Росії у відношенні до України, а ЗСА готові сприяти цьому розвиткові, як також готові посприяти у вирішенні проблем розподілу і розміщення Чорноморської флоти, якщо сторони цього забажають.

Толбатт також повідомив, що під час приїзду Б. Клинтона в Україну передбачається обговорення трьох питань: майбутнє України як міцної европейської держави; підтримка реформування української економіки; перспективи розвитку двосторонніх українсько-американських відносин.

МВФ ПРИЗНАВ УКРАЇНІ ПОЗИЧКУ НА 1,96 БІЛ. ДОЛ.

Вашінґтон. — Як повідомляє агентство Ройтер, Міжнародний валютний фонд признав позичку Україні у висоті 1.96 біл. дол., щоб в цей спосіб допомогти в економічній програмі на 1995 рік. Цю позичку надано розглянувши програму, що її представили компетентні чинники Уряду України, які вказують на зміну від недавнього минулого у напрямі фінансової дисципліни і великих структуральних реформ.

З цілої суми позички вже тепер Україна дістане 1.57 біл. дол. кредиту, а 392 міл. дол. будуть признані щойно коли Україна покаже зміни на економічному відтинку.

МВФ ствердив, що Уряд України робить під проводом Президента Леоніда Кучми поступ у затриманні інфляції, що становить ключ до кращого економічного стану. До того причинилося рішення Верховної Ради прийняти бюджет, що його представив Президент. Тут в першу чергу МВФ бачить позитивне потягнення у зредукованні видатків Уряду і його дефіцитового бюджету на 3.3 відсотка. Уряд рішив та-кож відійти від широкого фінансування рільництва, внести зміни у платнях шахтарям, а рівночасно плянується вищі ціни на мешканеві споруди і на уживання газу та електрики.

Ці заходи повинні припинити спад валової домашньої продукції з 23 відс. в 1994 р. до 10 відс. в 1995 році.

Г. УДОВЕНКО ЗАПОБІГАЄ КОНФЛІКТАМ

Київ(УНІАР).— Тут у четвер, 6-го квітня, міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко зустрівся з журналістами. Під час пресової конференції особливу увагу приділено вчинкові російського депутата Лисенка, який демонстративно розірвав у російському парляменті український прапор. На прохання прокоментувати цей вчинок, Удовенко сказав: "Моє завдання полягає в тому, щоб запобігти зараз будь-якій перепалці — чи словесній, чи нотній. Ми повинні сьогодні спрямовувати свої зусилля на те, щоб сприяти поліпшенню відносин між нашими двома державами. Ми повинні бути вищі над емоціями і спокійно розібратися в ситуації, що складається, і робити все для того, щоб нормалізувати відносини з нашими сусідами".

Щодо формування нового Уряду Г.Удовенко зазначив, що спочатку логічно було б схвалити у парляменті закон про владу, а вже тоді Президент визначиться щодо Уряду.

На запитання, чи не перешкодять надходженню в Україну допомоги від Міжнародного валютного фонду поправки, внесені під час ухвалення державного бюджету на 1995 рік, міністер відповів, що головне — "витримати величину дефіциту 7.3 відсотка" і в цих межах знайти механізм його здійснення. Необхідно врахувати умови міжнародних фінансових організацій, бо своїми силами Україна не зможе вийти з економічної кризи. Гроші потрібні на реструктуризацію народного господарства, а Міжнародний валютний фонд нічого поганого від України не вимагає, сказав Удовенко, вимагає лише дотримання певного рівня дефіциту бюджету. Про все інше мають подбати фінансисти. Треба шукати способів, як нагодувати свій народ.

Пакістан домагається справедливости

Вашінґтон. — Тут з однотижневими офіційними відвідинами перебуває прем'єр-міністер Пакістану Беназір Бгутто, яка домагається справедливости від ЗСА. Діло в тому, що Пакістан кілька років тому замовив у ЗСА військове обладнання, включно з 28 реактивними винищувачами типу Ф-16, і вплатив на конто цього замовлення понад більйон долярів. Тому, що Пакістан не допускає міжнародних експертів перевірити їхню існуючу ядерну програму, ЗСА застосували супроти них правило Пресслера, котре не дозволяє на безпосередню допомогу та продаж військового обладнання Пакістанові від 1990 року.

Погодившись з тим, що замовленого військового обладнання та літаків — реактивних винищувачів замовлених у ЗСА їм таки не оглядати, Пакістан вирішив домагатися справедливости — повернення грошей. У вівторок, 11-го квітня, після зустрічі у Білому Домі з прем'єр-міністром Пакістану Б. Бгутто президент Билл Клинтон сказав, що на його думку, це не є справедливо щоб ЗСА тримали і гроші і замовлене військове обладнання. Свою думку Президент ЗСА вдруге підтвердив також і на пресовій конференції після зустрічі, заявляючи, що така поведінка ЗСА не є правильною, тому він намагатиметься найти для цього розв'язку.

Прем'єр-міністер Б.Бгутто на пресовій конференції підкреслила успішністьрозмов на зустрічі з Президентом ЗСА і подякувала за зрозуміння виявлене до існуючої ситуації та обіцянку попрацювати з Конґресом, щоб цю справу вирішити.

Новий телефонічний код почне діяти 16-го квітня

Київ (УТЕЛ, Аркадій Поляк).— У неділю, 16-го квітня, почне діяти новий міжнародний телефонічний код в Україну — 380.

До цього часу Україна користувалася міжнародним телефонічним кодом колишнього СССР — 7. Тепер замість цифри 7 треба набирати три цифри—380, але код міста набирати без першої цифри — 0. До кінця 1995 року водночас діятимуть як новий, так і попередній код міжнародного телефонічного зв'язку з Україною.

Новий код наданий Україні 5-го грудня 1994 року міжнародним Союзом електрозв'язку в Женеві, Швайцарія. Перебування України у 7-ій зоні не давало можливости підприємствам зв'язку контролювати число з'єднань, організувати додаткові послуги міжнародного зв'язку тощо. До кінця 1995 року діятимуть водночас як новий, так і попередній коди.

Міждержавний телефонічний зв'язок в межах Співдружности Незалежних Держав не змінився. Так само не змінився телефонічний міжміський зв'язок на теренах України.

ООН ЧАСТИННО СКАСУЄ ЕМБАРҐО ПРОТИ ІРАКУ

Ню Йорк. — В Раді безпеки ООН відбулося перше обговорення проєкту резолюції про частинне скасування ембарга на доставу нафти з Іраку в рамках принципу „нафта за харчі". Співавторами цього проєкту є З'єднані Стейти Америки і Великобританія.

Як повідомив у розмові з журналістами чеський дипломат Карел Кованда, теперішній головуючий у Раді безпеки, обговорення мало бурхливий характер. Деякі члени Ради вимагали відкласти це питання до кінця наступного тижня, коли має виступити зі своїм звітом голова спеціяльної комісії ООН Рольф Екеус. Очікується, що його звіт допоможе з'ясувати, чи є якийсь прогрес у ділянці знищення іракських бойових ракет та іншої зброї.

Постійний представник Великобританії в ООН Дейвид Генні ствердив, що співавтори проєкту мають намір перевести його через Раду безпеки ще до оприлюднення звіту Р.Екеуса. Д. Генні підкреслив, що хоч Ірак і виступає проти цього проєкту резолюції, та все ж не може ніяк вплинути на його прийняття. Разом з тим Д. Генні погодився зустрітися з цього приводу з першим заступником іракського прем'єр-міністра Таріком Азізом, який тепер також перебуває в Ню Йорку і який декілька днів тому підтвердив, що Ірак виступає проти формули „нафта за харчі". Справедливим вирішенням харчової проблеми в своїй країні Т. Азіз назвав „цілковите скасування торговельного ембарґа", обстоюючи „Ірак, виконавши відповідні вимоги Ради безпеки, має на це право".

Згідно зі запропонованою ЗСА формулою „нафта за харчі", Іракові дозволено продавати нафту на суму 1.6 біл. дол., щоб за одержані гроші купити харчі і медикаменти для своїх громадян. При цьому неодмінною умовою є те, що держави—імпортери іракської нафти зобов'язані передавати гроші не урядові Іраку, а на спеціяльне конто ООН. Третя частина грошей з цього конта має піти у фонд ООН для компенсування шкод, заподіяних іракським вторгненням кувайтським громадянам.

Закуповувати і розподіляти харчі для іракців будуть міжнародні організації, яким офіційний Багдад повинен надати можливість безперешкодно відвідувати всі райони країни і контактуватись з усіма прошарками іракського населення.

У СВІТІ

ЛІБІЙСЬКИЙ ЛІДЕР Муаммар Каддафі остеріг, що вдасться до „методів помсти" щодо будь-кого, хто спробує чинити перешкоди лібійським прочанам, котрі збираються повітряним шляхом відвідати святі місця ісляму у Савдійській Арабії. М. Каддафі знову сказав, що його країна найближчим часом може відмовитися від членства в ООН з огляду на непотрібність цієї організації. Відомо, що існує запровадження в 1992 році повітряна блькоада Лібії, і М. Каддафі, як свідчить його заява, хоче її порушити, відправивши своїх прочан у Мекку і Медину саме літаками.

МОСКОВСЬКИЙ ФОНД імені Ґорбачова провів у російській столиці конференцію, присвячену 10-річчю початку „перебудови". Виступаючи на ній, колишній генеральний секретар КПСС і президент СССР Міхаїл Ґорбачов признав, що його „перебудова" зазнала фатальної поразки. „Ми гадали, що систему можна покращити, тобто ми перебували в полоні ілюзій",— підкреслив М. Горбачов. В. Бакатін, один з горбачовських „перебудовників", колишній голова КҐБ, назвав М. Ґорбачова „ідеалістом, який відмовився від большевизму у країні большевиків".

ПОКІНЧИВ ЖИТТЯ самогубством заступник голови пекінського народного уряду Ван Баосень. Це сталося після того, як правоохоронні органи звинуватили його у фінансових зловживаннях. Самогубство В. Баосеня є одним з вислідів загальнокитайської кампанії „боротьби зі занепадництвом", спрямованої на „виховання чесної і непідкупної адміністрації". Виступаючи на недавній сесії Китайського віча народних представників, генеральний прокуратор верховної народної прокуратури Китаю Чжан Сицін заповнив, що „всіх офіційних осіб вище повітового рівня, причетних до корупції, чекає сувора кара".

БОРІС ФЬОДОРОВ, колишній міністер фінансів Росії і лідер депутатської групи „Ліберально-демократичний союз 12-го грудня", закликав президента Боріса Єльцина „змусити до резиґнації уряд прем'єра Віктора Черномирдіна і зформувати професійний кабінет міністерів не за коаліційним принципом, а з числа патріотів-реформаторів, здатних домогтися реальних змін до кращого". Б. Фьодоров нагадав, що ще 11-го січня він пропонував депутатам Державної думи порушити питання про довір'я урядові „у зв'язку з масовими жертвами в Чечні і катастрофічною соціяльно-економічною ситуацією в країні".

П'ЯТА ЧАСТИНА з 300,000 одиниць сільсько-господарських знарядь, зокрема тракторів, сівалок, культиваторів, в Росії не готова до весняних польових робіт. Це означає, що цьогорічної весни в Росії засіють тільки 70 відсотків відведених під зернові культури площ. В розмові з журналістами керівник бюра рослинництва міністерства сільського господарства і харчів Російської Федерації Іван Ґрідасов сказав, що за останні 15 років російські селяни ще ні разу не розпочинали весняних робіт з таким незадовільним рівнем підготови техніки.

ЗА 1994 РІК в Росії відбулося понад 32,000 навмисних вбивств, 70 відсотків з них були „замовними". Ця кількість удвічі перевищує показник 1993 року. Правоохоронні органи розкривають тільки 39—40 відсотків злочинців, а це ще більше заохочує бандитів. Жертвами „замовних" вбивств переважно були власники і керівники приватних підприємств. Тим часом начальник російського кримінального розшуку Владимір Колєсніков вимагає, щоб уряд прийняв рішення роззброїти всі приватні охоронні фірми, бо вони зібрали таку кількість зброї, якої цілком вистачило б для декількох дивізій, а це вже межує з внутрішньою небезпекою.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак зустрівся з головою сенатської Комісії для справ закордонних асиґнувань Мічелом МекКоннеллом. На зустрічі обговорено можливість і варіянти надання негайної фінансової допомоги на покриття дефіциту платіжного балянсу України. Амбасадор Ю. Щербак поінформував про ухвалення Верховною Радою України державного бюджету на 1995 рік та ознайомив сенатора МекКоннелла з головними точками економічної доповіді Президента України Леоніда Кучми. Наслідком зустрічі Конґрес ЗСА погодився надати Україні негайні кредити на сільсько-господарські потреби на більш пільгових умовах і рекомендувати Урядові вжити додаткових заходів для забезпечення ефективного використання фондів, виділених Україні.

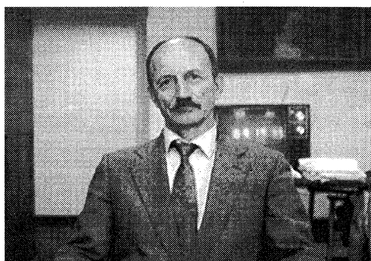
АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОЛЯР при кінці дня у понеділок, 10-го квітня, відзискав частину своєї вартости після найбільшого упадку від часів Другої світової війни. Проблеми доляра на світових біржах виявили також і непорозуміння, що існують між керівництвом фінансів трьох найсильніших економічних потуг світу — ЗСА, Японії та Німеччини. Непорозуміння були двоякі, найперше це незгода, що було причиною упадку доляра та неузгодження, як цьому зарадити. Тому, що все це діється в часі, коли економіка ЗСА є в кращому стані за багато років, то економісти і аналітики підозрівають, що причина криється у дефіциті ЗСА, зокрема після того, як про це посередньо згадали міністри фінансів Німеччини та Японії.

КОЛИ БРАТИ ПІД УВАГУ вислідп опитів переведених в останніх днях березня та перших днях квітня щоденником „Ню Йорк Таймс" і іншими засобами масової інформації, як журнал „Тайм", Каблева мережа вісток, щоденник „ЮСА Тудей" і Сі-Ен-Ен, то в загальному громадськість схвалює працю Конгресу, але коли йдеться про Нюта Ґінґріча, то тут думки дещо поділені. Республіканці в Конгресі вподовж перших 100 днів зробили багато більше, як демократи досі. Коли мова про Н. Ґінґріча, то тут можна завважити, що не всім до вподоби його жвава поведінка та свіжий підхід до справ. Все ж таки ті самі особи признають його провідницький хист і зрозумілу для кожного політичну передбачливість. Крім того багато опитуваних твердять, що Н. Ґінґріч є вирішальним фактором у будь-яких політичних успіхах республіканців.

З МИНУЛОРІЧНИМИ ВИБОРАМИ до Вашінґтону прийшло 11 нових сенаторів-республіканців і 87 нових членів Палати Репрезентантів, з того тільки 14 демократів. Їхній вибір дав республіканцям вперше за 40 років контролю у Палаті Репрезентантів і дав змогу Нютові Ґінґрічеві стати спікером. Ця група новиків у Вашінґтоні показала себе такою активною, що від їхньої діяльности закрутилась голова багатьом давнім політикам Вашінґтону, зокрема, після того як їхня підтримка спікера Н. Ґінґріча поставила його на рівні популярности у конкуренції з Президентом. За перших 100 днів ці новики запропонували понад десяток нових законопроєктів у намаганні сповнити свою обіцянку визначену у програмі їхньої партії „Контракт з Америкою". Хоча й перед ними вже були чисельно великі кляси новиків у Конгресі, але таких вимогливих, як новики 104-го з черги Конґресу ще не було.

Перший довідник про УПА вже появився

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Автор цього довідника відомий вже із своїх праць на тему УПА, редактор двох видань „Літопису УПА" і редактор військових гасел в Енциклопедії України, сам військовик, майор Петро Содоль, заходить до нашої редакції, щоб зарепрезентувати нове видання та дати про нього деякі інформації.

Петро Содоль

Довідник під назвою „УПА 1943–1949" має 199 сторінок друку із численними ілюстраціями та портретами керівних осіб та ділиться, як пояснює автор, на три головні частини. Перша з них це історія Української Повстанської Армії від 1943–1949 року, друга присвячена керівництву воюючої України, де находимо короткі біографії всіх членів УГВР, членів Проводу ОУН на українських землях, генералітету УПА, крайових і обласних провідників ОУН та важніших членів, деяких бойових командирів УПА, відзначених Золотим Хрестом 1-ої кляси, все разом інформації про 130 осіб.

Третій розділ довідника — це реєстр псевдонімів приблизно 1,800 осіб, які виконували старшинські функції в УПА або служили в повітових і надрайонних проводах ОУН.

Як нас інформує автор, цей реєстр далеко ще не повний і буде доповнюватися в дальших виданнях довідника. В цей спосіб довідуємося, що Видавництво „Пролог", що випустило тепер цей довідник, плянує видати продовж 1995–96 років ще кілька довідників, з яких матеріяли мали б у майбутньому до „Енциклопедичного довідника збройної боротьби", який повинен завершитися до 55-річчя УПА. Щоб такий майбутній енциклопедичний довідник був якнайповніший, редактор першого довідника і Видавництва „Пролог", що цей задум здійснює, звертаються до читачів в Україні і поза нею, щоб допомогли активно у збірці світлин та біографічних фактів про всіх членів УГВР, провідників ОУН, старшин УПА, як також про бойові відділи, публікації, важливі події і подібне.

Питаємо нашого гостя як довго він збирав матеріяли до цього видання. Він інформує, що 15 років працює над тим проєктом. Розпочав збирати матеріяли в 1979 році. У 1980 році найшов частину архіву УПА, мав до використання архів „Прологу", персональний архів Миколи Лебедя, та численні дані в „Літописах УПА", що появляються вже від 1975 року під редакцією Євгена Штендери. Рівнорядно із збиранням архівів і писаних даних, П. Содоль від 1990 року відвідує часто Україну, де мав нагоду провести розмови з усіми провідними членами УПА, що залишилися живими, а це дало йому також частину так потрібного джерельного матеріялу.

Подивляємо наполегливість автора віднайти дійсні джерельні матеріяли для того так важливого періоду історії наших військових частин у час Другої світової війни, а при тому відділити „зерно від полови". До цього допомогли йому студії історії та його військовий вишкіл.

Технічним редактором довідника є Юрій Маївський, а сама книжка, яку нам автор презентує, вийшла у видавництві „Лілея" в Тернополі у м'якій ілюстрованій обкладинці. Довідник коштує 15 дол. Замовлення на книжку як і заввагп, доповнення чи інформації автор просить слати на адресу: Proloh, 140–142 Second Ave., Suite 401, New York, N. Y. 10003–8364.

КИЇВ.— Начальник Управління інформації Міністерства Закордонних Справ Юрій Сергеєв повідомив, що на 10-го травня заплянований приїзд в Україну Президента ЗСА Билла Клинтона. Президент ЗСА листом до Президента Лиеоніда Кучми підтвердив, що приїде і висловив готовість сприяти здійсненню реформ в Україні. Напередодні, тобто 9-го травня, Б.Клинтон відвідає Москву і візьме участь у святкуванні 50-річчя перемоги в Другій світовій війні.

КИЇВ.— Колеґія Головного управління культури і мистецтва Києва визнала, що закон України про мови у столичних закладах культури та мистецтва виконується задовільно. У місті працює 18 театрів, з яких 12 українськомовних, три російськомовних і три двомовних. Минулого року пройшли 43 вистави, з яких 24 українською мовою. Однак, лише чотири з них поставлені за творами української драматургії. У Києві діє 43 національно-культурні товариства. Найгірша ситуація в кінотеатрах, де 90 відсотків фільмів російськомовні або дублюються російською мовою.

КИЇВ.— Командуючий прикордонними військами України Віктор Банних повідомив, що на п'ятох прикордонних пунктах з 1-го травня розпочнеться експеримент із запровадження спільної українсько-російської митної контролі, з метою уникнення подвійної перевірки. За словами В.Банних, до кінця року, можливо, такі спільні митниці діятимуть на всіх 60-ох пунктах пропуску українсько-російського кордону.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Небезпечна професія

Рівно три тижні після того, як у Москві був убитий 39-річний телевізійний журналіст Владислав Лістьєв, така ж трагічна доля спіткала і журналіста з України: 21-го березня на оболонському пустирі у Києві знайшли тіло відомого поета і публіциста, кореспондента газети „Вечірній Київ", редактора бюлетня „Оболонь" Анатолія Тарана. Що це — чергове вбивство чи природна смерть? Покищо прокуратура подала як офіційну версію причини смерти — ішемічна хвороба серця. Однак у цьому сумніваються і рідні, і друзі, і всі, хто знав Анатолія. А знали його як національно свідомого українського патріота, як журналіста, що боровся з недоліками, викривав тих, які стояли на заваді, перешкоджали у будівництві молодої незалежної держави. Тому ворогів у Анатолія Тарана було багато. Його пера боялися бюрократи, розкрадачі народного добра, мафія.

Загадкова смерть А. Тарана — не перша в Україні. Три роки тому трагічно обірвалося життя молодого телевізійного журналіста, народного депутата України Вадима Бойка, якого знайшли мертвим в його квартирі. Київська прокуратура довго розслідувала цю кримінальну справу, провела понад 20 судових експертиз, допитала десятки свідків і зробила висновок, що смерть В. Бойка сталася в результаті „необережного поводження потерпілого з нафтопродуктами — бензиною". А згодом на вулиці в Києві знайшли мертвим журналіста Віктора Миколайчука. І знову прокуратура робить висновок: нещасний випадок — потерпілого збило авто. Чи не забагато випадковостей, нещасних випадків щодо тих, які своїм талантом віддано служили незалежній Україні?

Останні роки були особливо нещасливими для журналістів світу. Як подає міжнародна організація „Репортери без кордонів", торік у різних „гарячих точках" плянети при виконанні своїх обов'язків загинули 112 працівників засобів масової інформації — майже вдвічі більше, ніж у 1993 році. Останньою загинула в Чечні від російської бомби американська фотожурналістка Сінтія Елбом. Журналістика стала нині небезпечною професією.

Особливо почастішали вбивства у нашого північного сусіда: торік у Росії вбили 11 журналістів, серед них такого відомого як Дмітрій Холодов. Та й не тільки журналістів. Сумна статистика подає, що лише за півтора року і лише в одній Москві вбито 540 відомих банкірів, новоспечених російських мультимільйонерів, керівників акціонерних товариств, трьох депутатів Думи... А ще раніше — о. Алєксандра Меня, поета, композитора і співака Іґоря Талькова. При чому Талькова вбили в театрі, перед виходом на сцену. Вбивців так і не знайшли.

Злочинність у Росії дійсно висока і вона постійно зростає. Уряд став безсильним боротися з цим суспільним лихом і крім підписання президентських указів про боротьбу зі злочинністю та обіцянок покінчити з нею нічого вдіяти не може. „Зробимо все можливе, щоб убивці Владислава Лістьєва були знайдені і понесли заслужену кару", — обіцяв Б. Єльцин. „Хочу запевнити журналістів, що уряд Росії і я особисто докладемо всіх зусиль для того, щоб наша преса працювала в умовах, які виключали б факти, подібні до тих, що сталися з Дмітрієм Холодовим", — запевнив В. Черномирдін.

За кількістю тяжких злочинів Російська імперія вийшла чи не на перше місце у світі. Французька журналістка Д. Люстальо, яка недавно побувала в Москві, писала: „Росія нині перетворилася в країну, де процвітає злодійство, ракетерство, гангстери і мафія". І в цьому нема нічого дивного. Понад сім десятиліть влада в СССР перебувала в руках злочинців, для яких вбивства були їхнім ремеслом. Згадаймо сім мільйонів українців, виморених голодом, тисячі вбитих у сталінських і брежнєвських концтаборах, війну в Афґаністані, а нині в Чечні.

Для нас злочинність у Росії викликає тривогу, бо вона луною відбивається в Україні, адже мафія не знає кордонів. Уже давно вона дала про себе чути не тільки в Україні, але й вихлюпнулася на вулиці Варшави і Праги, Італії і Англії. Про загрозу російської мафії заговорили у багатьох країнах світу. Тому громадськість України повинна вимагати, щоб Уряд вжив рішучих заходів проти політичних вбивств і не чекав, коли вони наберуть таких розмірів, як у Росії. Трагічна смерть журналістів В. Бойка, В. Миколайчука, А. Тарана, загадкове зникнення, а може теж вбивство, кандидата в народні депутати України М. Бойчишина змушують усіх нас бити на сполох.

Микола Руденко

СУМНО Й ТРИВОЖНО В УКРАЇНІ

III

Друге повідомлення не краще. Відставний генерал Костянтин Затулін, що в російській Думі очолює комісію розподілу Чорноморської фльоти, закликає депутатів оголосити вотум недовір'я урядові РФ. Багато депутатів його підтримують. Група Затуліна звинувачує уряд Черномирдіна в тому, що він покинув напризволяще населення Криму, де Київ буцімто запровадив поліцейський режим. Чорноморська фльота, на думку Затуліна, разом з базами по-зрадницькому передається Україні, їй нібито прощаються борги за енерґоносії, а перший віцепрем'єр О. Сосковець не бажає навіть пояснити Думі, на якій підставі усе це робиться. Є, звичайно, й такі депутати, які намагаються стримати ура-патріотів, але назріває скандал, що загрожує дестабілізацією в російсько-українських відносинах. Звичайно, це знов розворушить сепаратистський мурашник у Криму. Сумно й тривожно сьогодні в Україні.

До речі, слід пояснити, яку саме угоду підписав О. Сосковець у Києві й чому думські депутати так ним не задоволені. Світовий Фінансовий Фонд зобов'язав Росію розкласти сплату українських боргів (2,5 біл. дол.) на 12 років, при цьому перші два роки Україна має сплачувати лише проценти. Якщо Росія не погодиться, їй буде відмовлено в кредиті на 6 більйонів дол. Тут явно проступає висока доброзичливість щодо України, проте не з боку уряду Росії, а з боку Світового валютного фонду, де провідна роля належить ЗСА. Отже ті, хто разом з Затуліним здіймають оцей шарварок, добре знають, що роблять: вони намагаються зруйнувати не лише російсько-українські, але й російсько-американські відносини. Лише за цих умов, на їх думку, можливе відродження імперії.

... Сьогодні 31-го березня. Прояснилися деякі питання щодо Криму. Виявляється, не якісь там шовіністи-нелеґали організували видачу російських пашпортів у Симферополі — це робилося з відома й за вказівкою міністерства закордонних справ Росії. Вчора Москва оприлюднила заяву цього відомства щодо української вимоги припинити згадану підривну діяльність і відкликати консульське представництво з Криму. Заява російського міністерства закордонних справ витримана в дусі ображеного вельможі, якого виганяють з власного маєтку. В ній говориться, що Україна буцімто обтяжує відносини з Росією надуманими й нетактовними заходами щодо консульського представництва. Росія сподівається, що Україна отямиться й перестане руйнувати дружні відносини з Москвою. Тим часом у московській пресі з'явилися докори на адресу уряду РФ щодо прорахунків з Кучмою: мовляв, ми з ним влипли, як цар Петро влип із 'зрадником' Мазепою. Звідси видно, чого хоче Москва. Ні, вона не зречеться намірів так чи інакше поневолити Україну.

Саме в цьому світлі й доводиться розглядати видачу російських пашпортів кримчанам: потім з'явиться „вагома" причина прислати війська на захист новоспечених „російських" громадян. Власне, війська там уже є — морська піхота РФ. Слід гадати, що Україна буде послідовною і виштовхає геть московських провокаторів, якщо для цього навіть треба „обтяжити" відносини з РФ. Вони й так доволі обтяжені становищем самої Москви.

Аби стало ясно, як виходять із цього нелегкого становища Л. Кучма та виконуючий обов'язки прем'єр-міністра Євген Марчук, слід дещо пояснити. У відповідь на рішення Києва стосовно симферопольських сепаратистів кримський парлямент вирішив помститися безпосередньо на Л. Кучмі, який тоді перебував у Японії: абсолютно безпідставно усунув прем'єр-міністра Анатолія Франчука, який, між іншим, лежав у шпиталі й не міг себе захистити. Його звинуватили в тому, що він надто схиляється перед Києвом. Треба сказати, що Франчук — зять Л. Кучми. Саме в цьому й була його „провина" перед кримськими парляментаристами. Але ж вона, оця „провина", існувала й п'ять місяців тому, коли А. Франчука затверджували на пост прем'єра. Усунення його та віцепрем'єра Аркадія Демиденка з їхніх постів було емоційним вибухом як самого спікера С. Цекова, так і парляменту. Чистісінька помста — та й годі.

Та ось повернувся з Японії Л. Кучма, порозмовляв з С. Цековим — і в Симферополі змінилася атмосфера. А 30-го березня телебачення показало зустріч Л. Кучми та Є. Марчука з кримськими урядовцями й парляментаристами. Доповідь зробив віцепрем'єр А. Демиденко, бо Франчук покищо хворіє. Як же вийшло, що ці люди повернулися на свої пости? Дуже просто: кримський парлямент взагалі не мав права їх звільняти, бо зліквідовано сепаратистську конституцію, за якою це було так поквапно зроблено.

Ми не можемо передати всіх нюансів, якими користувалися Л. Кучма та Є. Марчук у переговорах з кримськими керівниками, але з телепередачі було ясно: становище в Криму змінилося на краще, Кучма у своєму зверненні до кримських керівників сказав: вибирайте, мовляв, що вам до смаку — або ми співпрацюємо й разом підіймаємо економіку Криму, або доведеться розпустити кримський парлямент. Гадаю, це був найвагоміший арґумент для С. Цекова. Він і його колеґи побачили, що Москва їм не допоможе зламати волю таких державних мужів, як Л. Кучма й Є. Марчук. Саме це й протверезило сепаратистів. До того ж кримську економіку фінансує не Москва, а Київ. І вода до кримських резервуарів надходить не з Москви, а з Каховки. А без води, як співають в одній пісні — і ні туди, і ні сюди. Та й пора вже запускати курортників і туристів до Криму — Москва в цій справі не допомагає, а тільки шкодить. А це катастрофічні збитки. Як видно, кримчанам було потрібне державне слово, що тримається не на рахітичних ногах — тверде, розумне й мужнє.

Саме тут доречно згадати, що в особі Є. Марчука Президент України отримав неабияку підпору. Розум, воля та український патріотизм Марчука були якнайліпше продемонстровані на переговорах з Москвою щодо Чорноморської фльоти та інших проблем, що стосуються майбутнього договору про дружбу й співробітництво. Твердість характеру цієї людини стала предметом обговорення в московській пресі. Отже „мазепинець" Л. Кучма сьогодні не самотній — і саме це породжує добрі сподівання. Лише Лариса Скорик не втрачає послідовности: все ще запевняє своїх читачів, що Л. Кучма — то є „рука Москви". Я про це б не згадував, якби її статті не були призначені на діяспору („Вісті з України").

Доречно, мабуть, згадати, що політичний тандем Кучма—Марчук обрав для демонстрації твердих намірів щодо Москви й Криму вельми вигідний час: Москва так застрягла в Чечні й так втратила добру опінію у світі, що їй сьогодні задиратися ще й з Україною вельми небезпечно. Слід визнати: горді чеченці проливають кров не лише за себе, але й за інші поневолені Росією народи — в тім числі й за Україну. Це найкраще розуміють українські хлопці, які й досі воюють пліч-о-пліч з чеченцями. Команда невелика, зате велика в неї слава.

Аби показати, що протилежний тандем (Єльцин—Ґрачов) сьогодні хапається навіть за соломинку, щоб не піти на дно, наведу такий доволі промовистий приклад: міністер оборони Ґрачов своїм наказом підвищив капітана запасу В. Жириновського одразу до полковника. Між іншим, російський цар традиційно носив погони полковника. Чим не натяк, що В. Жириновському відкрито дорогу до царських палат, де сьогодні перебуває Борис Єльцин? Якщо вже передавати президентську владу, то в надійні руки. Принаймні так думає Ґрачов. І, мабуть, не лише він.

... Саме тут я й хотів закінчити статтю. Та вже увечорі 31 березня стало ясно, що вона вимагає бодай невеликого вивершення. Таки ж консульське представництво Москви припинило видачу російських пашпортів у Симферополі й, звинувачуючи Україну в руйнуванні дружніх відносин з Росією, покинуло Крим. Цікава логіка в російських великодержавників: наше, російське — це безумовно наше, а ваше, українське, це також наше. Що б сказали поляки, німці або французи, якби до їхніх столиць прибули консульські представники з Москви й самочинно почали вербувати парижан чи берлінців, щоб ті проголошували себе російськими громадянами й отримували московські пашпорти? Кожен погодиться: таке навіть не присниться. Як видно, московські чиновники все ще не вірять, що Україна стала незалежною державою. Проте їм доведеться до цього звикати.

А ось кримські справи після розмови С. Цекова, А. Демиденка та інших симферопольських діячів з Л. Кучмою і Є. Марчуком виглядають не так обнадійливо, як спершу здалося. Може б воно й пішло на ліпше, якби К. Затулін разом з однодумцями не повів наступ на уряд Черномирдіна, вимагаючи втручання в кримські справи. Так чи так, а С. Цеков, повернувшись до Криму, вже на летовищі знов заговорив про колоніяльне становище Криму, про свою незгоду із скасуванням конституції „Республіки Крим", хоч про таку ніколи не йшлося. Була Кримська автономна область, яка в незалежній Україні дістала статус автономної республіки. Як же складова частина України, що ніколи не була самостійною державою, може перетворитись на колонію? А проте не варто сперечатися із С. Цековим — він нас все одно не почує, бо дослухається лише до К. Затуліна та його однодумців. Мабуть, у нашого Президента немає іншого виходу, як розпустити кримський парлямент.

Отець Патрикій Пащак

Пам'яті бл. п. Івана Кедрина

Скоро минають роки, а з ними замикаємо це наше пам'ятне й історичне століття. Також переходимо в нове невідоме тисячоліття. Гаснуть світла століття, що внесло стільки подій в історію нашого народу. А разом з тим з кінцем століття зникають провідні особи, що були діловими в цій нашій історії, з її світлими й темними сторонами. Серед них відомим журналістом і хронікарем залишиться назавжди редактор Іван Кедрин-Рудницький. 4-го березня, в суботу, 50 днів перед відзначенням свого 99-ліття, Іван Кедрин спочив у Господі, скріплений Найсв. Тайнами. Згасло це незвичайне життя людини, виповнене трудом, переживаннями, успіхами, невдачами, а над усе життя, повне динамізму, активности, що у всьому ключеву ролю грала батьківщина, її політика, її ментальність, її культура. І вже в останній годині свого туземного життя, коли тиснення крови дуже впало, цей бистрий ум не втрачав свідомости, мови, аж згасло це незвичайне, активне життя.

Свідомо можемо сказати, що Іван Кедрин — це неповторна особа не одного покоління, але нашого століття. Кожне покоління формує своїх людей. В більшості це є повторні люди, кволі, плястикові імітації, що пробують стати визначними. Але трапляються, у рідких випадках, особи, виливані з цінного матеріялу, що підносять культуру народу, його шляхетність. Безумовно, родина Рудницьких дала таких членів: брат пок. Івана, Михайло, — в історії літератури; брат Антін — в історії української музики; сестра Мілена — в історії українського жіночого руху, а сам Іван Кедрин-Рудницький — неперевершений журналіст, публіцист, критик, аналітик політичного й громадського життя, політик — словом, журналіст усіх вимірів. А в тому незаступимий у своїх виступах. І завжди, викликаний до приготованого чи принагідного слова, його повільний підхід, опертий на палицю, до трибуни, викликав оживлення в присутніх, бо знали, що почують мудре слово та дотепний, тонкий гумор.

Таким був покійний редактор Іван Кедрин. Характерний, чесний, справедливий, твердий у переконанні, відвертий в критиці, захоплений нашим мистецтвом. Це був клясичний джентлмен, віруючий християнин, що шанував цінності свого народу, його духовні скарби. Його пієтизм до церкви, пошана до заслуженої ієрархії наших віроісповідань є зразком для письменників та всіх провідних людей.

Вчитуючись в його писання, приглядаючись до його джентлменської поведінки уже навіть на схилі 90 років життя, нагадуються слова поета Джана Данна: „Да дет оф ені мен диминишес мі, біказ Ай ем ей парт оф менкайнд". Кожна смерть робить мене меншою людиною, бо я є частиною людства. Ми справді стали меншими з відходом цього заслуженого сина українського народу.

Іван Кедрин був людиною життя, подій і людей. Іван Кедрин в житті і журналістиці не знав кордонів. Його життя, творчість діткнули усі ділянки українського громадського й політичного життя по обох берегах Атлантики: Україна, Польща, Австрія, Німеччина, Америка, Канада — це канва його журналістичного пензля, це його праця, його зацікавлення, це його життя. Відомі його знайомства з чільними особами творення української державности, його зустрічі з заслуженими ієрархами. Він — свідок, учасник, хронікар творення української держави XX століття.

Справді з великим болем й жалем прощаємо цього нашого особливого друга і патріота. Це вже останній український могікан цього століття, що присвятив своє життя батьківщині. Форма-виливка такої людини уже є розламана і така людина не повториться у нашому поколінні.

Що можна сказати про це нам, присутнім, які вшановують цього заслуженого журналіста? Щасливі ми, що така особистість діткнула наше життя. Тим ми збагатіли, а з його смертю ми справді збідніли.

Лишається нам сьогодні прощати редактора Івана Кедрина. У присутності визначних й достойних представників нашого народу ми проводимо давній 1000-літній звичай похоронення, як велить наша Церква. Наша присутність, наша молитва, навіть і наша мовчанка виражають те, що часто слова людини не в силі висказати. Бо ця наша присутність є знаком нашої пошани, любови і вдячности Іванові Кедринові за його службу, за його працю, за відданість, що стягнуло стільки людей в прощанні нашого дорогого, поважаного редактора Кедрина.

І цим нашим обрядом вкладаємо останні слова прощання в уста нашого покійного. В молитві століть наша Церква прощає покійних з жалем, з плачем і з молитвою. І в тих самих обрядах свята Церква вкладає останні слова уже небіжчика. Ось вони, в останньому прощанні:

„Бачите мене, як я лежу мовчазний і бездушний, браття і друзі, рідні й знайомі. Бо ще вчора я розмовляв з вами, та несподівано найшла на мене страшна година смерти. Прийдіть же всі, що любите мене, і поздоровіть мене останній раз. Я вже більше з вами не буду ходити ані розмовляти, бо до судді відходжу, де немає спряння, бо слуга і пан разом стоять, цар й вояк, багатий і вбогий в рівнім достоїнстві. Бо кожний за свої вчинки прославиться або застидається. Прошу усіх і благаю: моліться безперестанно за мене Христу Богові, щоб за гріхи мої я не був післаний до місця муки, але щоб поселив мене там, де є світло життя".

Покійному Іванові Кедринові хай буде вічна пам'ять в Господі!

Корнель Крупський

ОСТАННЯ — НАЙКРАЩА З КНИЖОК НІКСОНА

Nixon, Richard, „Beyond Peace", Random Hause, Inc., New York, N. Y. 10022.

Так пише рецензент Джордж МакҐоверн у його довшій (22 сторінки) рецензійній статті, що була надрукована в останньому (1994) випуску журналу „Форейн Полісі". Варто пригадати, що МакҐоверн в 1972 році був опонентом Ніксона в президентських виборах як кандидат від Демократичної партії, а проте тепер він написав дуже похвальну рецензію на книжку Ніксона п. н. „Beyond Peace" („Поза миром"), яка була опублікована вліті 1994 року.

Хоч ця книжка за обсягом (262 сторінки) є ,мабуть, найменшою з-поміж усіх 10-ох книжок Ричарда Ніксона, то проте критика дала їй високу оцінку. МакҐоверн пише, що Ніксон написав цю книжку щиро і відверто та що під цим кутом він висловив свій погляд як на домашні, так і на міжнародні справи. В своїй книжці він обговорив цілий ряд проблем та подав свою думку про те, як їх треба розв'язувати.

З найважливіших проблем Ніксон обговорив справу, якою повинна бути американська політика відносно Росії, Куби, Ірану та Іраку, а з домашніх проблем обговорив Адміністрацію президента Клінтона, проблему злочинів, проблему охорони здоров'я, справу того, хто має право на допомогу Уряду та інші справи, які кидають виклик Америці.

Нам приємно зазначити, що Ніксон на відміну до праць інших авторів на тему міжнародної політики, в більшості своїх книжок прихильно ставиться до України та українського народу, а в цій останній книжці він вже ширше застановляється над тим, якою повинна бути американська політика відносно України. Він робить наголос на тому, щоб Америка не надавала переваги Росії коштом України та що Америка повинна трактувати Росію і Україну нарівні.

Згідно з політичною концепцією Ніксона, незалежна Україна відіграватиме важливу ролю в стабілізації миру в Европі і тому Америка повинна допомогти Україні вийти з економічної кризи, щоб Україна вже могла сповняти ролю того стабілізатора.

В основному політична концепція Ніксона є подібною до концепції Збіґнєва Бжезінского, яку він висловив в його статтях, друкованих в кількох випусках журналу „Форейн Аффейрс". Статті Бжезінского вже були обговорювані в нашій пресі, але про книжку Ніксона не було ніякої згадки.

Не будемо вгадувати причини промовчування цієї до унікальности важливої публікації для української загальної справи, але сміло можемо твердити, що воно є шкідливим для нас тоді, коли наступ ворога на українство проходить на багатьох відтинках. Українські патріоти в Україні розраховують на чуйність нашої діяспори, бо ця діяспора має багато можливостей використати величезний престиж Ніксона на арені світової політики, але вона цього не робить. Можемо бути певні того, що цю порожнечу в інформації використає Москва, бо вона має великий досвід в цьому і дійде до того, що про названу працю Ніксона будуть довідуватися в Україні через Москву, але в спотвореній формі. Ніксон перед цілим світом розкриває заслону, якою була прикрита правда про право українського народу бути вільним серед інших народів, а ми чомусь не використовуємо цієї зброї, яку нам дає Ніксон.

Ніксон є першим не тільки серед усіх американських президентів, але першим серед усіх великих постатей в цілому світі і в цілій історії, який своїм престижем ставить Україну на місці, яке Україні за Божим і людським правом належить.

В тому, що тепер такі визначні дипломати як Бжезінскі і Кіссінджер визнають Україну як важливий чинник на арені европейської політики, є немала заслуга Р. Ніксона, бо він є немов піонер в цьому визнанні. Немає найменшого сумніву в тому, що з цією книжкою Ніксона вже запізналися передові дипломати світу, бо хто не цікавиться політикою Америки?

Ніксон заслуговує на щиру вдяку від українського народу, а навіть на те, щоб в Україні назвали його іменем щось, що нагадувало б нашим людям і тим, що відвідують Україну, вдяку цій шлехетній людині за те, що допомогла внести назву України та її народу там, де досі він був жорстоко іґнорований.

Конечним є, щоб з цією книжкою Ніксона запізналися працівники українських амбасад в англомовних країнах, а також українська студіююча молодь в цих країнах, яка повинна пізнавати приятелів і неприятелів України, бо серед американських інтелектуалів ще не минулися такі, які тужать за московською імперією та поширюють свої погляди, якими ставлять колоди на дорозі тих народів, що прагнуть незалежности.

Читаючи статтю Джорджа Ф. Кеннана, надруковану в останньому випуску „Форейн Аффейрс" п. з. „Американські принципи", впевнюємось в тому, що цей автор дальше тримається своєї відмираючої ідеї поділу світу на пануючих і на підкорених. І хоч він хитро уникає назви „Україна", то, однак, читач статті приходить до висновку, що Україна належить до тих народів, які за „традиційним американським принципом" не заслуговують на допомогу Америки.

В кінці варто згадати і те, що Ніксон, як ніхто інший з американських президентів, багато подорожував по багатьох країнах світу та мав зустрічі і розмови з провідниками тих країн: з монархами, президентами і диктаторами. Він умів пізнавати людей і дати їм влучну характеристику та оцінку. В своїй останній книжці Ніксон дуже прихильно схарактеризував колишнього Президента України Леоніда Кравчука, з яким Ніксон познайомився та мав з ним розмову.

Владика В. Лостен відвідав Глен Спей

У четверту неділю Великого посту 2-го квітня Владика Василь Лостен, Єпископ Стемфордської дієцезії, відвідав своїх вірних парафії св. Володимира в Глен Спей, Н. Й.

Ці відвідини були дещо відмінними від багатьох попередніх. Відмінних тому, що вже від початку, коли увійшов Владика до нашого прекрасного храму, відчувалось велике набоженство всіх парофіян, що заповнили церкву.

При вході до церкви парох церкви о. Богдан Сліпий разом з мужами довір'я д-ром Євгеном Грабарчуком і Богданом Загайкевичем вітали Владику традиційно хлібом і сіллю. Діти в гарних народних строях вручили Владиці прекрасні живі квіти. Після тої зворушливої і короткої церемонії слідувала Свята Літургія. Службу Божу звеличав своїм співом хор під орудою інж. Осипа Гапія. І хоч численно маленький цей хор, він цим разом як всі ми завважили, вив'язався із свого завдання знаменито. Хор власне звеличує і підносить до маєстатичности наш церковний спів. Церква св. Володимира може бути горда за свій церковний хор. В своїй проповіді Владика Лостен згадав і похвалив наших хористів. Приємно згадати, що майже всі присутні в часі Служби Божої приступили до св. Причастія.

Звеличав Владика і наших заслужених членкинь Союзу Українок Америки, які відійшли від нас, відправляючи за них Панахиду. Опісля всі підходили до Владики і він роздаючи світлини нашого незабутнього Митрополита Андрея Шептицького, благословив всіх і з усмішкою обмінювався коротким привітом.

Після Служби Божої Владика зійшов на долину до церковної залі, де як добрий пастир підходив до поодиноких парафіян і з ними розмовляв. Очевидно, поодинокі члени парафії і організацій, як Михайло Кіндрачук, Богдан Чапля і Ірена Кіндрачук сердечно вітали Владику, запевняючи його в пошані, признанні великої посвяти для своїх вірних, не тільки тут в Америці, але, як знаємо, також і в Україні.

Владика Лостен, хоч спішився, маючи інші важливі обов'язки, знайшов хвилину часу і відвідав особисто нашого архітекта інж. Аполлінарія Осадцу, який, як відомо, проєктував наш храм св. Володимира.

Загальна опінія нашої громади в Глен Спей є щоб Владика Лостен частіше нас відвідував.

Петро Мельник

ДОРОГІ ЧИТАЧІ! ШАНОВНІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Чи вам відомо, що завдяки Фондові Відродження України при УНСоюзі зроблено і робиться чимало корисних справ для становлення незалежної, демократичної, правової української держави? На сьогодні цей фонд видав на свої благочинні акції 544,000дол. Ось, наприклад, завдяки цьому фондові УНСоюзу

– з фінансовою допомогою УНСоюзу друкується в Україні книжка „Церковна архітектура України". Її автором є проф. Юрій Криворучко з Львівського Технічного Університету і Міжнародної Школи Архітектури.

Будівництво храмів в Україні вимагає фахівців, і їх потрібно виховати, щоб відродити спеціялістів у ділянці церковної архітектури, малярства та оздоби храмів;

Якщо ви вважаєте, що діяльність УНСоюзу в рамках Фонду Відродження України є справді корисною, то закликаємо вас допомагати своїми посильними пожертвами для її успішного продовження.

Чеки просимо виставляти на Ukrainian National Association – Fund for the Rebirth of Ukraine, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Товариський вечір на благородну ціль

Кергонксон, Н. Й. (Р. Барановський). — Тут заходом місцевого відділу Координаційного Комітету Допомоги Україні (ККДУ) влаштовано товариський вечір на благородну ціль, що відбувся в суботу, 25-го березня ц. р., в залі церкви св. Трійці з участю понад 80 осіб у вечірніх годинах.

В програмі вечора була доповідь проф. Володимира Бакума із поїздки в Україну.

Вечір відкрила імпрезова референтка Євгенія Рубчак. Після молитви, яку провів о. Е. Шараневич, виголосив доповідь проф. Бакум. Перебуваючи довший час в Україні, де разом з дружиною викладали в університеті англійську і французьку мови, поділився своїми враженнями і спостереженнями, які не завжди були втішні. У своїй доповіді проф. Бакум головно звернув увагу на відвідини у Львові Обласної Спеціялізованої Клінічної Лікарні, що займається лікуванням дітей, хворих на різні форми рака. Нещасні діти з великими розпухлими головами наслідком внутрішнього виливу крови, робили жахливе враження.

У Львові і його околиці знаходиться на лікуванні біля 3,000 дітей в наслідок чорнобильської катастрофи.

Лікарі роблять все можливе щоби рятувати тих бідних заражених радіяцією дітей, але щоби успішно лікувати і боротися з різними формами пістряка, бракує цій лікарні апарату з. зв. сепаратора, що відділяє заражені пістряком кільця крови і запобігає масивний кровотечі. Цей апарат може врятувати життя багатьом дітям. Тому, що уряд, на жаль, покищо не може фінансувати задовільно потреби Львівської Обласної Клінічної Лікарні, львівська Рада Фонду „Дитяча Надія" просить про фінансову допомогу для закуплення цього апарату, що коштує 70,000 дол. На ту ціль зібрано вже в Україні з індивідуальних пожертв 5 тисяч долярів. Проханням допомоги лікарні закупити цей апарат і таким чином вможливити лікарям рятувати дітей, закінчив свою доповідь, з вірою, що заклик в пресі і звернення до осередків і відділів ККДУ здійснить цю благородну акцію.

Після перекуски, яку зготовили членки відділу М. Вітенко задемонстрував відео із великодніх свят у Моршині із традиційними звичаями, відправами в церкві, свяченням пасок, гагілками тощо.

У висліді зібрано на вище згадану ціль 6,772 дол, які передано до Фонду Дітям Чорнобиля із спеціяльною заявою, що ці пожертви призначені виключно на закуп сепаратора. Пожертви продовжуються.

Громада в Бостоні вшанувала 100-літній ювілей УНСоюзу

Управа Округи УНС Бостону і околиці (зліва): Михайло Франківський, Євген Мороз, д-р Іван Дідюк, Зіна Кондратюк, Ф. Музика, Анна Ремик, А. Гетьманська, Лариса Діяк, позаду Володимир Гетьманський, Дмитро Мельник, Василь Міґован і Дмитро Ґалонзка.

Після інтенсивної підготови українська громада величаво відзначила 100-літній ювілей Українського Народного Союзу. В гарно прибраній залі української православної церкви ювілейне свято розпочато молитвою, яку провів парох Архимандрит д-р Андрій Партикевич. По молитві провід свята і програм перебрав Євген Мороз, а нововибрана голова Окружного Комітету Зіна Кондратюк, вітаючи гостей, коротко підкреслила працю відділів і заслуги Василя Міґована і Євгена Мороза, як рівнож управи трьох відділів в Бостоні.

Радна Анна Ремик, передаючи привіт від Головного Уряду, коротко перейшла історію і заслуги, яких УНСоюз добився за сто років для України, і про працю, яку зробили Відділи УНС на добро громади Бостону і околиці.

Дальше слідкувала мистецька програма, в якій виступила місцева улюблена співачка Лариса Діяк. Вона є рівнож секретаркою Окружного Комітету. Співачка виконала „Чорнобривці" і „Мавка", при фортепіяні Софія Ранюк, яка відтак виконала на фортепіяні „Дні". Виступив вокаліст Євген Мороз. Він відспівав „Дівчина кохана" і „Стоїть гора високая".

Радна А. Ремик передала нагороди від Головного Уряду заслуженим працівникам УНС, які працювали 20 років або більше: Володимир Гетьманський, Дмитро Ґалонзка, Марія Беднарчик, покійний Йосиф Ірха зі Сейлем, як також Володимир Федорів.

З привітами виступили Йосиф Харина, колишній радний Українського Братського Союзу і мгр Орест Щудлюк від Українського Конгресового Комітету Америки в Бостоні.

Провідник ювілейного свята подякував присутнім за участь, на закінчення відспівано „Многая літа" для активістів УНС і національний гимн. Присутні гостилися солодким і напитками.

Д-р Іван Дідюк

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 367-го Відділу у Рочестер, Н.Й,

З днем 1-го січня 1995 року обов'зки секретаря 367-го Відділу перебрала нова секретарка

ХРИСТИНА ДЗЮБА

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mrs. Christine Dziuba
36 Cloverdale Road Rochester, NY 14616
(716) 621-5230

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 194-го Відділу у Ню Йорку, НЙ

З днем 1-го травня 1995 року обов'язки секретаря 194-го Відділу перебере нова секретарка

ОЛЕНА ҐОЙ

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mrs. Olena Goy
430 E. 6th Street New York, N.Y. 10009
(212) 254-1571

Українці в Мурманську вдячні західній діяспорі

Доповідачі (сидять, зліва): К. Шпікіна, Н. Орлова, Т. Колодюк і А. Марчук; (стоять, зліва): С. Скорбенко, Л. Овчиннікова, С. Власюк і С. Шиляєва.

В Мурманську, Росія, в Українському Культурному Товаристві 19-го березня ц. р. відбувся вечір традиційного українського мистецтва, присвячений мистцям та письменникам із західної діяспори. Це книги, доповіді та твори мистців власноручно надіслані з їхніми автографами до бібліотеки нашого товариства.

Заля була святково прибрана вишитими рушниками, на столі лежали дорогі для нас дарунки — книги, часописи, журнали, надіслані нашими земляками з Америки і Канади. Згадані були такі прізвища: Володимира та Пилип Демуси, Ірена Твердохліб, Леся Храплива-Щур, Дмитро та Галина Грушецькі, Дам'ян Ґеча, Іванна Зельська, Микола Білецький, Олекса Гай-Головко, Аліса Гренджа-Донська, Марія Крижанівська, Володимир Пасіка, Василь Скороплад і інші.

З вступним словом і привітанням до присутніх звернулася секретар УКТ Алла Марчук. Вона сказала: „Члени нашого товариства давно живуть в Росії, але у нас збереглась свідомість свого походження і любов до рідного слова — книжки. Я веду листування з названими мистцями та їх нащадками, рідними. Ми цінуємо те, що знаходячись так далеко від України, земляки наші не тільки зберегли рідну мову, традиції, релігію, але і передають це все своїм нащадкам — онукам".

Катя Шпікіна — сама за освітою викладач художньої школи, познайомила з багатогранною творчістю Ірени Твердохліб. Вона сама надіслала свої праці „Історія вибійки" та „Техніка вибійки". Вона здобула признання міжнародного мистецького світу. В портретному мистецтві кожний портрет — це характер. Гарну серветку, зроблену своїми руками, надіслала нам. Людина живе доти, доки її пам'ятають люди — і такою пам'яттю, найбільш вдячною, є її творча спадщина.

П. Скорбенко Станіслав, голова УКТ, познайомив з секретарською видання Української Працівників Літератури для Дітей і Молоді (УПЛДМ) Лесею Храпливою-Щур, яка надіслала Бюлетень-каталог „Ми і наші діти" та свого вірша „Псалам померлих від голоду в 1933 р.". Живе в Торонто. Ніна Мізева займається з дитинства українською вишивкою, влаштовувала особисті виставки, розповіла про Іванну Зельську, її біографію та її майстерність. Цією монографією часто користуємося при вишиванні, та читаємо про історію української вишивки.

Наталка Орлова відчитала листи доньки закарпатського письменника Греджі Донського, пише нам протягом трьох років і надіслала багато творів свого батька (10 томів). Це чудова людина з українським гумором, майже ніхто із нашої громади нічого не знав про існування такого письменника. Вдячні донці за шанування пам'яті батька і за видання його творів. Живе вона в Міннеаполісі, всі бачили світлину Аліси-Зірки Данилюк, її писанки та вишивки.

Сашко Власюк розповів про книги Володимира Пасіки, він із Торонто надіслав декілька примірників „Думи і тіло", „У критежі шалу", „Тіяра продана", „У тенетах". Спомини про Другу світову війну, статті на релігійні теми, про переслідування релігії в країні. Це лікар-практик і письменник.

Алла Марчук ознайомила з віршами Володимири Демус із Чикаго. Дві збірки своїх віршів з автографами надійшло до нашої бібліотеки — „Вічне тепер" та „На людських озерах". Малюнки до віршів та обкладки зробив її син Андрій. Зацитувала вірші „Любов" т „Якщо ти". Текст Шевченк. „Раз добром нагріте серце — вік не прохолоне" — найкраще підходить до віршів Володимири Демус.

Алла Марчук розповіла про книгу „Пропам'ятна книга з нагоди 40-ліття УЛТПА (Українське Лікарське Товариство Північної Америки), яку надіслав нам д-р Пилип Демус. В цій книзі підсумована діяльність лікарського товариства за останніх 15 літ. Зміст цієї книжки про все, що творили українські лікарі, як професіоналісти і громадяни. Протягом всієї книги підтверджуються глибокі Шевченкові слова: „І чужому научайтесь, свого не цурайтесь". Теплі були згадки про д-ра П. Демуса, з яким Алла познайомилась на Світовому Форумі українців в Києві в 1992 році.

Михайло Михайлович: „Ми всі вдячні Миколі Білецькому із Америки за книгу „Тисячоліття християнства в Україні" та „Білас та Данилишин" Чудове видання книги „Тисячоліття християнства в Україні". Ми щасливі що маємо таке видання, мабуть тільки декілька бібліотек в Україні можуть похвалитися цим виданням. „Білас і Данилишин" — про нищення української культури, про переслідування церкви, про національних революціонерів Біласа і Данилишина, які загинули і поховані у Львові.

Людмила Овчиннікова поділилася розповіддю про Василя Скоропада, автора книжки „Мої спогади". Сам В. Скоропад надіслав цю книгу. Він із Тернопільщини, працював в Товаристві „Просвіта", зустрічався з кардиналом Йосифом Сліпим.

Таїсія Колодюк познайомила з Марією Крижанівською, зачитала декілька її листів. Її книги „Меч і книга" для дітей, „Вчителька". Деякі книжки вона друкує в Україні. Переслала журнали до нашої бібліотеки „Патріярхат" та інші.

Софія Шиляєва прочитала напам'ять чудові вірші Олекси Гай-Головка „У долині клен до клена гнеться", „Зустріч з матір'ю". Сам автор надіслав три томи. Панує любовна лірика, відчувається письменницька любов до України. Поет вміє творити вірші.

Протягом вечора лунали українські пісні, чулися жарти, гуморески. Спомини та розповіді в одну муть переносили присутніх в їх дитинство чи невідомі досі оселі далеких земляків. Приємно було усвідомлювати, що українська мова більш чи менш звучить на всіх континентах земної кулі, земляки наші не цураються рідної мови, але й боляче одночасно: не від добра розсіялися українці по всьому світі. І всім доброчинцям в далеких краях висловлювалося подяку за їх творчість. Разом з книжками ми дякуємо за касети з українськими піснями, Святою Літургією, стрілецькими піснями та з українським гумором у виконанні Зіновія Маринця.

Ці касети нам надіслали Дмитро та Галина Грушецькі із Чикаго та Дам'ян Геча. І в свята, і без свят ми з задоволенням їх слухаємо. Дякуючи такому спілкуванню, ми довідалися про невідомі до цього часу сторінки із життя українців та творчість земляків із західної діяспори — на тій другій далекій чужині. Редакції часопису „Свобода" та журналу для дітей „Веселка" також дякуємо за те, що протягом чотирьох років надсилають до нашого товариства ці видання.

Зі Львова Фонд „Сейбр-Світло" надіслали багато журналів. „Наше Життя" — орган Союзу Українок Америки. Щиро дякуємо за цікавий та змістовний журнал, особливо за малюнки до вишивання та за переписи українських страв. Через ці журнали ми більше пізнаємо, як живуть жінки в Америці. Нехай цей журнал єднає жіноцтво західної і східної діяспори.

Всі задоволені розходилися додому з вогниками в очах, з гордістю за наших земляків. Якщо є бажаючі надіслати книги, журнали, подаємо адресу: 183008, Росія, м. Мурманськ, вул. Зої Космодем'янської, дім ч. 26, кв. ч. 88, Марчук Алла; телефон: 23-26-63.

Алла Марчук

В пам'ять бл. п. д-ра **РОМАНА МОРОЗА**, **приятеля мого пок. мужа, складаю 50.00 дол. на МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ**

МАРІЯ КУЗІВ

В ДРУГУ НЕВИМОВНО СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашої дорогої і ніколи не забутньої **ДОНЕЧКИ, СЕСТРИ І ТІТКИ**

бл. п.

ГАЛІ ЛЕВ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ
18-го квітня 1995 року

в церкві св. Юра в Ню Йорку о год. 6:30 ранку та в Києві і Винниці.

Про молитви просять батьки, брат і сестра з родинами.

Українська Громадська Культурна Фундація продовжує свою діяльність

Минуло вже чотири роки, як на терені повіту Морріс, Н. Дж., створено вище згадану установу, котра поставила собі завдання знайти площу, або площу з будинком, котрий би надавався на перебудову, де могли би вміститися існуючі установи і організації відтинку північносхідньої частини стейту Ню Джерзі. Щороку фундація вибирала або перебирала екзекутиву в числі 12 осіб. Членами фундації і екзекутиви в основному є мешканці повітів Морріс і Ессекс. Під час чотирирічного існування знайдено було кілька проєктів, але по точнішій аналізі, проєкти відхилено.

В 1994 році нововибрана Екзекутива фундації, яку очолює Михайло Козюпа, була дуже зацікавлена проєктом в Виппані, при дорозі Джефферсон, близько місцевої української католицької церкви. Адвокати в особах Ярослава Куземчака і Ігоря Раковського, котрі є членами екзекутиви, зробили вступні кроки щодо купна. Даний був вже завдаток. Про цю справу ми широко інформували громаду за посередництвом нашого щоденника „Свобода". По оглядинах будинку член Екзекутиви Василь Гнатів, по професії архітект, зробив кілька провізоричних проєктів перебудови будинку. Екзекутива всі проєкти передискутувала і в загальному дійшла до висновку, що кошт перебудови будинку був би за дорогий, а разом взята до уваги площа і будинок не відповідали вимогам заінтересованих установ і організацій.

В часі дискусії над проєктами виявилось також, що без присутности в нарадах представників установ, організацій і товариств, для котрих в основному мав би будуватися культурний центр, неможливо. На внесок голови Екзекутиви М. Козюпи винесено постанову покликати до життя Дорадчий комітет з представників громадських установ, організацій і товариств, з метою дістати пораду, що кожна із організацій схоче мати в такому будинку.

Понад 20 років тому на терені громади Нюарк-Ірвінґтон існував гарний хор „Трембіта", існувала велика школа українознавства, яка в деякі роки налічувала понад 300 студентів. Існувала і ще далі існує балетна школа, котру вже довгі роки веде Рома Прийма-Богачевська, і також не має власного приміщення. Домівка станиці Пласту в специфічному оточенню, УСВТ „Чорноморська Січ" в такій самій ситуації і не має також власної площі. З уваги на великий наплив в ту околицю неспокійного населення, яке своєю поведінкою витиснуло більш мирне населення, багато родин, зокрема молодшого покоління, поселилися на терені повіту Морріс. Коли в громаді Нюарк-Ірвіґтон українські організації, установи і товариства скорочуються, то на терені повіту Морріс ростуть чисельно і розвиваються. Та на жаль всі терплять на брак власного приміщення: Відділ юнацтва СУМ (понад 50 членів) міститься в двох тісних кімнатах в сутерині під церквою. Школа Українознавства має понад 100 студентів, винаймає школу і дорого за це платить. Новостворений, покищо нечисельний, Спортовий Клюб „Карпати" при СУМ також без приміщення.

Культура народу — це найдорожчий скарб. Обоятне ставлення до збереження того скарбу було б непростимим гріхом. Через кілька віків ми були поневоленим народом і наші вороги-окупанти на кожному кроці як могли так нищили наші культурні надбання, щоб принизити нашу гідність серед інших народів.

Ми, українці діяспори, до того часу не то що зберегли наші культурні надбання, але деякі ділянки розвинули, наприклад, хорове мистецтво, вишивку, писання писанок, наші спортові клюби в великій мірі помагали ширити присутність українства в країнах вільного світу. За це ми дістаємо велике признання від наших братів і сестер, культурних і політичних діячів, при відвідуванню нас на поселеннях. Таке признання ми дістали від обох наших Президентів під час відвідин Америки і Канади. Це все, що ми робили дотепер, ми мали, коли ми жили в великих скупченнях. Візьмім хоч би такий приклад, що така сама кількість українців, яка жила колись на кількох вулицях Нюарку-Ірвінґтону, розкинена тепер в трьох розлогих повітах: Ессекс, Юніон і Морріс. Якщо ми, українці замешкалі на тому відтинку, хочемо задержати свою національну ідентичність, то нам конечно потрібний престижевий будинок, де вмістилися б всі наші установи і організації, з бенкетовою залею, котрої на тому терені, на жаль, не було дотепер і нема сьогодні.

Дня 4-го березня у Виппані відбулася перша зустріч Дорадчого комітету. На засідання з'явилися представники від станиці Пласту в Нюарку, УСВТ „Чорноморська Січ", Осередку СУМ у Виппані, УККА Ессекс повіт, УККА Морріс повіт, УАК-Рада та інших, які представляли понад 10 організацій. Засідання мало конструктивний характер. Під кінець засідання винесено постанову, що представники запізнають своє членство з проєктом, зроблять відповідні рішення на місцях і на слідуюче засідання прийдуть з більш конкретними порадами, чи пропозиціями.

Антін Біланич

Проф. А. Погрібний в Нюарку

В п'ятницю, 17-го березня ц. р., в год. 8-ій вечора проф. Анатолій Погрібний виступив перед нюаркською публікою з доповіддю на тему „Освіта в Україні". Інформацію подав слухачам з першої руки, бо від 1991 до 1993 року — два роки і два місяці — був першим заступником міністра освіти України.

Д-р Роман Ричок з Комітету Допомоги Україні відкрив вечір і представив доповідачів. Короткий біографічний нарис подав проф. Євген Федоренко і поінформував публіку, що: доповідач був керівником катедри літератури при Інституті українознавства Київського Університету, членом Об'єднання „Порозуміння", членом Спілки Письменників України, автором дев'ятьох монографій, сотень статтей, автором книжки „Криниці, яким не змаліти" про літературу, і під час своєї каденції на пості першого заступника міністра освіти України зробив дуже багато для впровадження і поширення навчання української мови в школах України.

Відтак проф. Погрібний виголосив дуже цікавий реферат, в якому подав слухачам вичерпний звіт про стан української мови в Україні. У тому звіті взято під увагу навчання української мови по садках, в народних і середніх школах, університетах і інститутах. Відчитав точні цифри статистики навчання української мови в роках 1993 і 1994 (під час його кадеції), яка віддзеркалювала поважний приріст української мови у всіх областях України, включно з Кримом (із 50 учнів піднеслося до 100). Але, на жаль, через незадоволення і атаку комуністів і членів старої ґвардії, проф. Погрібного усунено з посту і назначено на його місце Бугая.

Статистика від 1994 до 1995 років показала упадок поширення української мови. Це можна завдячувати наслідникові Погрібного — Бугаєві, який був назначений на те, щоби сповільнити і припинити українізацію.

На пості заступника міністра освіти, проф. Погрібний особисто старався впроваджувати навчання української мови і українізацію в різні способи. Застосовував особисті відвідини-інспекції, намовляв, переконував, улаштовував Шевченкові дні (в 1860 році Шевченко написав буквар), дні спеціяльних свят — Харківський Великдень, нагороди добрим учителям і т.д. Казав, що найважливіше — це освіта. Затурканий, темний нарід волі не втримає. В 1991 році була евфорія, а тепер наступила не-рішучість і деморалізація. Нема в Україні потужної ідеї, бо „ми м'якотілі".

За совєтів освіта в Україні була чужа для України і проти української природи. Від 1991 року керівництво освіти було до певної міри віддалене від інших урядових кіл, і з тої причини освіта рухалася швидше. Ось плян проф. Погрібного, який він назвав „Програма 21-го сторіччя": а) відродження і б) інтеґрація в Европу.

1. Концепція національного виховання — в Україні це робиться з драматичною боротьбою, а в нормальних державах це входить природно; 2. нові навчальні програми з новими підручниками; 3. перевишкіл учителів і керівників (нема права, щоб звільняти з праці саботажників; багато з них лишилося впертими консерватистами і реакціонерами); 4. підвищення статусу учителів і керівників; 5. ліквідація державного монополю — 265 шкіл вже мають приватні ліцензії; 6. русифікація освіти — у вищих школах викладали в минулому тільки 4-5 процентів українською мовою (повинно бути 100 процентів); тепер вже дійшло до 37 процентів; в середніх школах 43 процентів; в початкових клясах 67,7 процента; 7. вільне навчання для національних меншин; 8. російська мова повинна бути до вибору, а не обов'язкова.

Дальше продовжував, що проблема з підручниками — це непочатий край — це справа, яка потребує ще дуже багато праці. Підручники є для всіх, але є добрі і є слабші. Багато гірша ситуація у вищих школах, де кількість студентів меншає і де вживають переклади з російської мови. Негайно потрібно 70, 000 підручників. Також треба примушувати професорів читати лекції українською мовою.

Під час каденції Погрібного ситуація освіти попала між два вогні — між Міністерством Освіти і обласними відділами освіти. Якщо керівник, чи учитель, дістав одну посаду від обласного відділу освіти, то він є лояльний до області, а не до Києва. Київ далеко, а область близько. Наприклад, керівник, який є проти українізації, дістав нові українські підручники, які тримає у підвалі і не використовує їх у навчанні. Нема змоги його примусити чи звільнити з праці, бо він протеґований обласним урядом.

Та і в Києві також не все було гаразд і чорні хмари зависали над Погрібним. Олександер Мороз і Віталій Масол, обоє соц-комуністи, забили в тривогу. Виписували несотворенні речі в газетах і журналі „Віче" проти Погрібного, наприклад, що він „антинародний", що він пропихає „націоналізм на державному рівні", що в нього нема стриму, що він роздвоює Україну, що Погрібного тенденції є чужі для відродження освіти в Україні, що він варварським способом викорінює російську мову і т.д.

В тім аспекті Президент Кучма не виявив стійкости і через своє хитання допустив до усунення Погрібного з його посту заступника міністра освіти, а на його місце назначив русифікатора Бугая. Розвінчування Погрібний уважає для себе честю.

В Україні під теперішню пору панує „реваншизм": скасували заступників Президента, які були рухівці, і замінили комуністами. В результаті українізація, яка ще певний час після інерції могла продовжувати зріст, почала зменшуватися, зокрема в таких областях, як Луганська. В уряді два роки наради були впроваджені українською мовою, тепер перейшли знов на російську.

Мимо поважних проблем в Україні, проф. Погрібний отимістично бачить на майбутнє України. Він каже, що молодь, діставши волю, не піде на ніяку приману і ні в якому разі не вернеться назад до стилю старого комунізму, і якби сьогодні був референдум за відродження СССР, тільки 17 процентів голосували б „за", а 62 процентів за незалежну Україну. Неминучі є хвилі піднесення і падіння у державотворенні і не слід впадати в песимізм.

Під час дискусії Погрібний заторкнув ще деякі справи: Церква відокремлена від Уряду, але релігію можна вивчати по школах після шкільної програми; в підручниках християнство і мораль замовчані; починають брати іноземців (із східної діяспори) на працю до шкіл; улаштовують спеціяльні програми в східній і південній Україні, між іншим, походи на схід, дводенна конференція в Донецькому, засідання в Харкові, Харківський Великдень, конкурси кращого учителя з грошовими нагородами, підтримка студентських організацій і їх акцій.

Перестерігав нас, щоби не посилали будь-кому книжки, бо можуть не дійти до цілі. Згадав правописну комісію, головою якої є Микола Жулинський, і яка складається з 30 людей — половина з України, а половина із ЗСА; радив, що найкраще працювати з громадськими організаціями, а не з державними. На прощання висловив подяку за вклад нашої діяспори в українізацію України, наприклад, видання читанок, хрестоматії, історії України, перекладів на українську мову і т.д.

Божена Ольшанівська

З України

ЛУГАНСЬКЕ.— Обласна організація Соціял-Демократичної Партії України проголосила, що приймає у свої ряди навіть колишніх комуністів із числа тих, що відмовилися від "ідеологічних маразмів КПУ". На думку керівників Луганської СДПУ, за рахунок ослаблення КПУ можна отримати сильну СДПУ з тверезим розумом і передбачуванням подій. Обласна конференція СДПУ закликала провести відкритий судовий процес над КПСС-КПУ.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻